

Kurier z Paryskiej

Cytując hiszpańskiego mistrza pióra Michel'a del Castillo : „Nic nie pozostaje w bezruchu. Wszystko się zmienia, trwanie jest tylko złudzeniem. [...] Jutro będę musiał odnaleźć siebie w obliczu rzeczywistości, rozszyfrowując ją, skazany na to, by wciąż wymyślać nowe znaki dla wciąż odnawiającej się rzeczywistości” nasza szkolna rzeczywistość nieoczekiwanie też się zmieniła. Dopiero co witaliśmy nową Panią Dyrektorkę Marię Kalinowską, a w ostatnich dniach dowiedzieliśmy się, że zakończyła się Jej współpraca z nami. Chcielibyśmy serdecznie podziękować Pani Marii Kalinowskiej za te dwa niezwykle miesiące współpracy. Nie ukrywamy, że liczyliśmy na nieco dłuższą kooperację. Stanowiska dyrektora szkoły podstawowej i gimnazjum objęła Pani Jolanta Malesa. Witamy w naszych progach!

Wielkimi krokami zbliża się 11 listopada – wyjątkowy dzień w sercu każdego Polaka. Po 123 latach zaborów odzyskaliśmy upragnioną niepodległość. Czym dla gimnazjalistów jest wolność? Przeczytajcie w środku numeru. A czym dla was jest wolność?

Józef Piłsudski, Jan Paderewski i Tadeusz Kościuszko – te trzy nazwiska zdecydowanie kojarzą się nam z suwerennością, patriotyzmem, polskością. Uczniowie klasy IIIIG postanowili przybliżyć Wam te historyczne postaci, tworząc „Galerię postaci”.

Antek Majewski i Tosia Stawowczyk postanowili wykorzystać jakże słoneczne ostatnie dni października i wybrali się na spacer po Łazienkach. Krętą drogę pomiędzy posągami, monumentami, pomnikami opisali w wyjątkowym reportażu.

JULIA SIKORSKA,
redaktor naczelna

Czym jest wolność? Jak to smakuje?

Wspólnie zastanawiamy się nad dzisiejszym sensem słowa „wolność”. Kiedyś było chyba łatwiej ją zdefiniować. Walka o niepodległość miała na celu wolność. A dzisiaj? Nie walczyliśmy na barikadach. Mamy ogromne możliwości rozwoju. Czy jesteśmy więc wolni?

• Dzięki wolności możemy się czuć kimś wyjątkowym. Nie musimy żyć według jednego szablonu.

• To bardzo dobre pytanie. Nie jestem pewna czy kiedykolwiek miałam przyjemność jej naprawdę posmakować. Wolność to poczucie swobody. Nic nie jest zakazane. A jak to bywa w życiu? Czasami jeśli wypowiesz o jedno słowo za dużo, mo-

żesz tego żałować. Jest takie powiedzenie: być wolnym jak ptak... Ale czy jest to możliwe?

• Jaki smak ma wolność? Wolność miewa gorzki smak. Trzeba było okupić ją walką. Uczy nas tego historia naszego kraju. W latach niewoli, kiedy Polska nie istniała na mapach świata, to domy i rodziny były szczególnymi stróżami polskości. Dbano by dzieci mówiły po polsku, by znały i przestrzegały polskich obyczajów i obrzędów. Wychowywano je w duchu patriotyzmu i szacunku dla bohaterów, choć było to zakazane.

• Wolność to pojęcie względne. Dla każdego jest czymś innym. Na przykład uczeń

po dniu nauki w szkole powie, że czuje się w końcu wolny. Inny stwierdzi, że czuje się wolny, bo skończył 18 lat. Inny jeszcze ma poczucie wolności, bo np. zdobył w końcu dyplom, mieszka w wymarzonym miejscu i poślubił osobę, którą kocha...

• Wolność to możliwość samodzielnego decydowania o sobie, o swoich sprawach. Jest wiele rodzajów wolności, np. wolność słowa. Tu oznacza to, że możemy wyrażać swoje poglądy ale tak, by jednak nie urazić innych.

• Wolność całkowita to możliwość robienia tego na co ma się ochotę. Jednak ograniczenia wolności były, są i będą.

DOKOŃCZENIE NA STR. 3

Spacerkiem po Łazienkach Królewskich

Z wizytą u Chopina

Zapraszamy Was na spacer po jednym z najładniejszych parków, nie tylko w Polsce. Idziemy do Łazienek Królewskich. Spotkamy tam niezwykle Postacie – m.in. Henryka Sienkiewicza, Fryderyka Chopina czy Ignacego Paderewskiego. Pokażemy Wam ten park naszymi oczami, takim jak go niedawno widzieliśmy, korzystając z pięknej jesiennej aury.

Zaraz po przejściu przez bramę naszym oczom ukazuje się pomnik Henryka Sienkiewicza. Podchodzimy bliżej, by przyrzeć się rzeźbie, która przedstawia pisarza w pozycji siedzącej, upuszczającego trzy kartki rękopisu. Po prawej stronie cokołu znajduje się owalna tarcza z herba-

ści. Złom wywieziono koleją na zachód i przeznaczono do przetopienia w niemieckiej hucie. Ponownie odsłonięty został 11 maja 1958. Na cokole umieszczono napis o treści: „Posąg Fryderyka Chopina zburzony i zagrabiony przez Niemców w dniu 31 maja 1940 roku odbuduje Naród” deklaracja więc została wypełniona do końca. Ponadto wyryto również słowa Adama Mickiewicza:

*Płomień rozgryzie malowane dzieje,
Skarby mieczowi spustoszą złodzieje,
Pieśń ujdzie cało...*

Postanawiamy teraz zboczyć lekko z trasy, by obejrzeć pałac Belwederski, siedzibę Prezydenta. Interesował nas już od dawna, ponieważ wiedzieliśmy, iż odegrał ważną rolę podczas Nocy Listopadowej.

Na pałac strzeżony przez żołnierzy ataku dokonała grupa spiskowców, których celem było zabicie księcia Konstantego. Popisali się jednak brakiem politycznej dalekowzroczności, gdyż ksiądz ukrył się, po czym uciekł z Warszawy, a oni sami nie byli w stanie przejąć władzy.

Szybko ruszamy w dalszą drogę i po diego minucie stoimy już przed połączonym z ładem dwoma mostami, zwieńczonymi klasycystycznymi kolumnami, Pałacem Na Wodzie. Jak zwykle zachwylił on nas swym pięknem, nie mieliśmy jednak czasu, by go podziwiać. Z sercami pełnymi żalu, że nie udało nam się zobaczyć jadalni, w której odbywały się słynne obiady czwartkowe, ruszamy w stronę celu naszej wycieczki. Chwilę później ukazuje się nam pomnik Ignacego Jana Paderewskiego, a tuż za nim Podchorążówka, w której znajduje się poświęcona mu wystawa.

To już niestety koniec spaceru. Wrócimy tu jeszcze na pewno.

Spacerowali
ANTONINA STAWOWCZYK,
ANTONI MAJEWSKI

mi Polski i Litwy otaczającymi postać Matki Boskiej. Z tyłu pomnika jest tablica z nazwiskiem fundatorów, z niej dowiedzieliśmy się, że byli nimi Zbigniew Karol Porczyński z żoną Janiną. Wzbudziło to nasze zainteresowanie i szukając w Internecie informacji, odkryliśmy, że został odsłonięty przez wnuczkę pisarza Marię Sienkiewicz oraz praprawnuka Jana Sienkiewicza. Usatysfakcjonowani tymi informacjami ruszamy w dalszą drogę.

Naszym następnym przystankiem jest pomnik Fryderyka Chopina. Jest to z pewnością jeden z najbardziej rozpoznawalnych monumentów w Warszawie. Przedstawia odlaną w brązie postać kompozytora siedzącą pod stylizowaną mazowiecką wierzwą. Chopin sprawia wrażenie spokojnego i zasłuchanego w głos natury. 31 maja 1940 pomnik Chopina został przez Niemców wysadzony w powietrze i pocięty palnikami na mniejsze czę-

Czym jest wolność? Jak to smakuje?

DOKOŃCZENIE ZE STR. 1

• Według mnie wolność to możliwość wyboru między rzeczami, które chcemy lub możemy robić a koniecznością, obowiązkiem. Żaden człowiek nie jest wolny, gdyż są różne prawa i ograniczenia. Jednak gdy nie właśnie np. istniejące ustalenie prawne, panowałby wielki chaos. Ktoś musi myśleć o prawnym porządku.

• Zgadzam się, że bez zakazów świat nie może istnieć. Gdyby ludzie mogli robić niemal wszystko – też kraść czy zabijać – nikt w takim świecie nie czułby się wolny. Każdy musi brać odpowiedzialność za swoje czyny a nakazy należy respektować.

• Wolność to stan, którego najczęściej nie odczuwamy. Dlaczego tak uważam? Otóż powodem dla którego nie możemy za-

znać bezgranicznej wolności jesteśmy my sami. Nie chcemy dać innym swobody, bo to może nas ograniczać. Wolne są zwierzęta, bo obowiązują je najprostsze zasady, które ustanowiła natura – jedz, pij, śpij, rozmnażaj się. Lecz i zwierzęta mogą zamknąć w klatkach, bakterie w próbkach, a inteligencję zakuć w kajdany. Jedynym momentem naszej wolności jest więc chyba chwila gdy się ro-

dzimy i umieramy. Szczególnie ta druga sytuacja – w momencie śmierci, duch uwalnia się ze swojego więzienia – ciała. Cuch czyli, według mnie, energia życiowa, która w chwili śmierci zrywa kajdany cielesności.

• Każdy z nas ma wpływ na to czy będzie wolnym człowiekiem. To od nas zależy czy nie będziemy tonąć w długach, czy zdobędziemy określoną pozycję w społeczeństwie, w domu, w rodzinie, czy będziemy się rozwijać, kształcić, zdobywać wiedzę.

• Wiele osób łamie prawo, narusza granice wolności. Trzeba mieć świadomość, że tam gdzie przestrzega się prawa jest sprawiedliwość. Wiele osób zachowuje się nieodpowiednio do pełnionej funkcji, co powoduje, że wbrew pozorom człowiek przestaje być równy człowiekowi.

• Wolność to wkroczenie w dorosłość, przekroczenie progu magicznej osiemnastki, wzięcie odpowiedzialności za siebie, spełnienie marzeń. Ja od lat marzę o prowadzeniu auta. Mam poczucie, że samochód to wolność.

**Wolności szukała
klasa IIG**

Fot. Janek Szklarzewicz

Naczelnik i przywódca

Tadeusz Kościuszko to bohater narodowy, jeden z najbardziej znanych Polaków w kraju i na świecie. Stał się – zasłużenie - przedmiotem kultu. W dziejach Polski odegrał on wyjątkową rolę, jest symbolem polskiego czynu niepodległościowego.

W świadomości narodu utrwalił się na wieki jako pierwszy w historii Naczelnik, który poderwał Polskę do czynu zbrojnego wskazując, że walka jest jedyną drogą do odbudowy państwa i przekreślenia hańby zaborów. Uwielbiła go tzw. myśl demokratyczna za to, że sformułował i zrealizował program polityczny tak dobitnie wyrażony w przededniu powstania: „za sama szlachtę bić się nie będę, chcę wolności całego narodu i dla niej wystawię tylko swoje życie”.

Był wielkim orędownikiem zasad republikańskich. Za życia uważany za duchowego przywódcę Polaków i symbol walki o niepodległość, dla tego starano się wykorzy-

stać go w różnych poczynaniach i rozgrywkach politycznych (Napoleon Bonaparte, Car Aleksander I). Tadeusz Kościuszko pragnął zachować niezależność i bronił się przed wejściem na drogę ideowej, czy politycznej zależności od kogokolwiek. O wolności, w obozie pod Mokotowem, 24 września 1794 roku pisał - „wolność to najśodsze dobro, którego człowiek na ziemi kosztować może, użyczona jest od Boga tym jedynie narodom, które stałością, męstwem, wytrzymaniem wszystkich przeciwności stają się onego godnymi”.

Był także świetnym inżynierem wojskowym, specjalistą w dziedzinie fortyfikacji, w jego pracach widać nowatorstwo w zakresie dynamiki umocnień, będące wyrazem osobliwej wyobraźni przestrzennej, geograficznej i topograficznej. Był uzdolnionym organizatorem, mistrzem sztuki artyleryjskiej, bardzo dobrym szefem. Stworzył też doktrynę narodowej wojny partyzanckiej.

MACIEJ ŁUKASIK

Wódz i patriota

Józef Piłsudski urodził się 5 grudnia 1867 w Żuławie na Wiłęszczynie, a zmarł 12 maja 1935 w Warszawie. Był polskim działaczem społecznym i niepodległościowym, żołnierzem, politykiem. Dwukrotnie zasiadał na stanowisku premiera II RP, jak również był pierwszym marszałkiem Polski. W młodości prowadził działalność konspiracyjną i posiadał kilka przydomków, między innymi Wiktor i Mieczysław.

Józef Klemens był czwartym dzieckiem Piłsudskich. Był wychowywany w duchu patriotycznym i kształcony przez nauczycieli sprowadzonych do dworu. Rodzinie nie wiodło się dobrze poprzez nieudaną działalność ojca. Po pożarze domu przenieśli się do Wilna. W tamtejszych szkołach odbywała się intensywne rusyfikacja. Pomimo tego Piłsudski wraz z kolegami założył stowarzyszenie zajmujące się sprowadzaniem książek z Warszawy. Józefowi udało się zdać maturę. Następnie poszedł na studia medyczne w Charkowie. Tam brał udział w demonstracji z okazji 25. rocznicy uwłaszczenia i prowadził konspiracyjną działalność opozycyjną. Tym samym znalazł się wśród 150 zatrzymanych przez carską policję.

W 1887 Piłsudski został aresztowany pod zarzutem próby zabójstwa cara. Stało się tak, ponieważ wcześniej nieświadomie podczas oprowadzania po Wilnie pomógł jednemu z zamachowców szukającego trucizny. Ostatecznie Józefa potraktowano jako świadka, ale nie uniknął on kary zesłania w głąb Rosji na 5 lat. Odbywał ją w Irkucku i Tuncie. Spotkał tam uczestników powstania styczniowego.

Po powrocie do Wilna Józef Piłsudski wstąpił do ruchu socjalistycznego. Pisał dla czasopism „Przedświt” i „Robotnik”. Wkrótce został wybrany na przedstawiciela sekcji litewskiej PPS. W łonie partii zajmował się głównie pracą przy wydawaniu pisma i zapewnianiem funduszy na dalszą działalność. Wiązało się to z wieloma podróżami. W następnych latach był w Londynie i Japonii oraz uczestniczył w wydawaniu nowego czasopisma pt. „Walka”.

Józef Piłsudski brał udział w wielu akcjach bojowych.

Do najśłynniejszych akcji należą:

- * uwolnienie 10 więźniów zagrożonych karą śmierci;
- * tzw. krwawa środa - skoordynowane zamachy na funkcjonariuszy carskich;
- * akcja pod Bezdunami - napad na wagon pocztowy i zdobycie 200 tysięcy rubli;
- * akcja pod Rogowem - podobny schemat jak podczas akcji pod Bezdunami.

Patriotyczna działalność Józefa Piłsudskiego przyniosła skutki. Dzięki zaangażowaniu podczas I wojny światowej oraz przed nią Polska odzyskała niepodległość. Stał się ważną i cenioną postacią w państwie. Trzeba jednak pamiętać, że czasy swobody nie trwały długo - już 21 lat później wybuchła prawdziwa apokalipsa, II wojna światowa.

WOJTEK ZATORSKI

Negocjator i dyplomata

Ignacy Jan Paderewski był polskim kompozytorem, jak również politykiem i działaczem niepodległościowym. Urodził się w 1860r. w Kurylówce. Nauczał gry na fortepianie w Strasburgu. Pierwszy większy sukces odniósł, debiutując jako pianista w 1887, a w 1888 miał miejsce jego pierwszy duży koncert w Paryżu.

Przez pewien czas przebywał w Londynie, gdzie występował między innymi przed samą królową Wiktorią. Wielkim sukcesem okazało się jego pierwsze tournée po Stanach Zjednoczonych w latach 1891–1892, na które Paderewski zmuszony był się udać z powodu kłopotów finansowych. Na stałe zamieszkał w USA, gdzie zyskał sobie ogromną popularność, nazywany był królem pianistów.

Po wybuchu I wojny światowej zaczął prowadzić szeroko zakrojoną działalność dyplomatyczną na rzecz Polski i Polaków, wykorzystując swą popularność na Zachodzie. M.in. zbierał fundusze na pomoc ofiarom wojny i był jednym ze współzałożycieli komitetów pomocy Polakom w Paryżu i Londynie. Ponownie wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie kontynuował swą działalność. Przed każdym ze swoich występów przemawiał na temat postulowanej przez niego niepodległości Polski.

W krótkim czasie udało mu się zbliżyć do doradcy prezydenta Wilsona, Edwarda House'a. Później spotkał się z samym prezydentem, któremu w styczniu 1917 przekazał memoriał na temat Polski. Być może z tego powodu sprawa polskiej niepodległości znalazła się w słynnych 14 punktach Wilsona. Po powrocie do kraju Józefa Piłsudskiego, również i Paderewski powrócił do Polski.

25 grudnia 1918 pojawił się w Gdańsku, skąd następnie udał się do Poznania. Jego przybycie i entuzjastyczne przywitanie stało się impulsem do wybuchu zakończonych sukcesem powstania. Po przyjeździe do Warszawy, Paderewski spotkał się z Piłsudskim i podjął rolę mediatora pomiędzy nim a obozem Dmowskiego. W 1919 został premierem, pełniąc również funkcję ministra spraw zagranicznych. Dał się poznać jako sprawny negocjator i dyplomata. Pomimo to jego bezpartyjny rząd był krytykowany w kraju zarówno przez lewicę, jak i prawicę.

Paderewski wiedział, iż jego gabinet ma charakter tylko i wyłącznie przejściowy, dlatego w grudniu 1919 podał się do dymisji. W 1922 wyjechał do USA, gdzie powrócił do koncertowania. Za odbycie trasy koncertowej po Stanach udało mu się zarobić 500 tys. dolarów, sumę jak na owe czasy astronomiczną. Później zajął się także działalnością charytatywną.

Po wybuchu II wojny światowej Paderewski wszedł w skład władz polskiej na uchodźstwie. Został przewodniczącym Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie, która stanowiła substytut Sejmu na emigracji. We wrześniu 1940, mimo podupadającego zdrowia, udał się raz jeszcze do USA, by działać na rzecz Polski. Spowodował między innymi uzyskanie przez rząd Sikorskiego kredytów na uzbrojenie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Paderewski zmarł na zapalenie płuc 1941. W 1992 trumnę z jego prochami sprowadzono do Polski, gdzie spoczęła w krypcie archikatedry św. Jana w Warszawie. Pośmiertnie odznaczony orderem wojennym Virtuti Militari.

ANTONINA STAWOWCZYK,
ANTONI MAJEWSKI

Kurier z Paryskiej

Pismo redagują: Julia Sikorska (redaktor naczelna),
Helena Zawilińska (zastępca redaktor naczelnej),
oraz uczniowie Społecznego Gimnazjum nr 3 w Warszawie